

Sú USA menej byrokratické? Nie, ale...

4.9.2026 - Martin Vlachynský | INESS

Od nie úplne pravdivých historiek o krivých uhorkách k nemilosrdne reálnym príbehom o GDPR, k reguláciám o obaloch, rovnom odmeňovaní, či o reportovaní o udržateľnosti - európska regulácia je legendou.

Bolo by však chybou domnievať sa, že inde je byrokracia vzácny druh. Vezmime si USA. Nemajú Komisiu, ale majú množstvo úradov, agentúr a inštitúcií s právom vydávať federálne regulácie.

Medzi najobávanejšie patria environmentálna EPA, liekovo-potravinová FDA, či finančný regulátor SEC. Pracovný trh reguluje OSHA a DOL, dopravu DOT a FAA, energetiku zase DOE a FERC. Zoznam zamýšľaných regulatórnych zmien pre rok 2026 zmieňuje 78 federálnych orgánov. Code of Federal Regulation obsahuje zhruba 1,1 milióna individuálnych reštrikcií, príkazov, zákazov a nariadení v mase 100 miliónov slov textu.

Aj Američania sú nespokojní s byrokraciou a regulácie sú tam významnou politickou témou. Čitateľovi pripomeniem slávne DOGE - Oddelenie pre efektívnosť vlády pod vedením Elona Muska, ktoré malo materializovať Trumpov sľub o boji s federálnou byrokraciou. Ani najbohatší muž planéty však nedokázal zvíťaziť nad papierovou chobotnicou a DOGE potichu zasa zaniklo.

A to sme ešte nespomenuli regulácie v jednotlivých štátoch. Chcete si kúpiť nový Ford Escape v Kalifornii? Smola. Nie je emisne certifikovaný v California Air Resources Board, takže sa tam nepredáva. Keďže štáty Vermont, Oregon, Massachusetts, Washington a New York prevzali kalifornský štandard, nekúpите si ho ani tam.

Pripomínam, bavíme sa o jednej krajine, ktorá na svojom území umožňuje rôzne emisné štandardy. EÚ je skupina 27 krajín v ktorých musia byť emisné štandardy na milimeter rovnaké. Nemôžete ich lokálne zvoľniť, ale ani sprísniť.

To je jeden zo zásadných rozdielov medzi byrokraciou v USA a v EÚ. USA nechávajú časť rozhodovania delegovanú lokálne, čo umožňuje súťaž regulácií. Obyvateľ aj podnikateľ z Kalifornie môže pred jej reguláciami ujsť do Texasu.

Rozdiel je aj pri federálnych reguláciách. Firmy v USA musia zápasíť s atomizovanými pravidlami a následnou hrozbou neustálych žalôb zo všetkých možných strán. Avšak americké regulácie majú len zriedka taký kumulatívny efekt na organizáciu výroby a vytváranie hodnotových reťazcov ako uníjne, kde nejaká smernica o obaloch vyšle rázovú vlnu naprieč celou ekonomikou. Americké regulácie pripomínajú skôr mínové pole ako múr, ktorý treba preliezť s certifikovaným rebríkom. Čo z toho je lepšie?

HN, 30.8.2026

<https://iness.sk/su-usa-menej-byrokraticke-nie-ale>